

Головні новини співпраці між Україною та ЄС. Серпень 2013 року

ЄВРОПА Є «ВІДКРИТИМ ПРОЕКТОМ», КАЖУТЬ ПОСЛИ ЄС

3-го липня Ян Томбінські, посол Європейського Союзу в Україні, Пятрас Вайтекунас, посол Литовської республіки (нової країни-голови ЄС) та Томіслав Відошевич, посол Хорватії (нової держави Європейського Союзу) дали прес-конференцію в Представництві ЄС у Києві. Спілкуючись з журналістами, вони говорили про ЄС як відкритий проект, про пріоритети головування Литви в Європейському Союзі, про досвід вступу Хорватії до ЄС, а також про перспективи підписання Угоди про асоціацію між ЄС та Україною. Нижче ви знайдете головні думки послів, висловлені під час прес-конференції.

Ян Томбінські, посол Європейського Союзу в Україні (у центрі), Пятрас Вайтекунас, посол Литовської республіки (ліворуч) та Томіслав Відошевич, посол Хорватії (праворуч)

Про ЄС як про «відкритий проект». Ян Томбінські: *вступ Хорватії до ЄС засвідчує, що «європейський проект залишається привабливим для модернізації країни, стабілізації демократії, стабілізації добросусідських відносин та найкращого використання можливостей країни».* «Європа є відкритим проектом», додає Томіслав Відошевич.

Про Угоду про асоціацію. Ян Томбінські: *«Головна річ в Угоді про асоціацію – це не її підписання; головна річ – її виконання та серйозне ставлення до того, що в ній записано. Йдеться не про якийсь церемоніальний акт, йдеться про довготривалі зобов'язання обох сторін».*

Про перспективи членства України в ЄС. Ян Томбінські: *«Намагайтеся ставити правильні питання у правильний час – і вчасно на ці питання відповідати. У ці дні ми маємо дати відповідь на питання щодо Угоди про асоціацію. Якщо ми не дамо відповідь щодо цієї Угоди, всі інші питання будуть безпідставними».*

Пятрас Вайтекунас: *«Ми не лише віримо в те, що Україна буде частиною Європейського Союзу, ми також думаємо, що Україна має бути частиною ЄС. І ми серйозно працюємо над тим, аби поглибити розуміння важливості України в Європі, а також розуміння тієї конкуренції, яка зараз відбувається щодо цієї країни. Дві системи зараз конкурують: з одного боку, Європейський Союз та європейська цивілізація, що спираються на цінності, з другого – Євразійський Союз, що спирається на нестабільний баланс інтересів та влади».*

Більше інформації: <http://euukrainecoop.net/2013/07/04/europeopen/>

ПОСОЛ ЄС: ЧАСУ ДЛЯ УХВАЛЕННЯ ЗАКОНІВ З ВІЗОВОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ ЗАЛИШАЄТЬСЯ ДУЖЕ МАЛО

3-го липня, виступаючи на прес-конференції в Представництві Європейського Союзу, голова Представництва, посол Ян Томбінські надав роз'яснення щодо часових рамок для ухвалення законів, що потрібні для лібералізації візового режиму між ЄС та Україною. Ухвалення цих законодавчих актів потрібне для завершення першої (законодавчої) фази Плану дій з візової лібералізації та переходу до його другої (виконавчої) фази.

“Парламентська сесія ще не завершилася. Вона закриється у п'ятницю, і до цього часу я планую зустрітися з лідерами парламентських фракцій. На цій зустрічі я закликатиму їх зробити те, що потрібно зробити: адже часу залишається обмаль. Для завершення процесу все ще бракує закону щодо боротьби проти дискримінації, а також законодавства щодо створення адміністративних агенцій з боротьби проти корупції та з захисту даних. Всі ці закони пов'язані з Планом дій щодо візової лібералізації.

Якщо їх не ухвалить, не відбудеться й оцінки поступу, здійсненого Україною. Є певні технічні процедури: спочатку мають бути ухвалені закони; потім Уряд України має подати Європейській Комісії свою оцінку того, що було зроблено; потім Європейська Комісія має, разом із державами-членами ЄС, оцінити цей поступ, і тільки після цього можна перейти до наступної фази [Плану дій з візової лібералізації]. Ми планували, що всі ці речі [ухвалення законодавства, подання звіту, проведення його оцінювання з боку ЄС] будуть завершені до Вільнюського саміту Східного Партнерства, який відбудеться у листопаді 2013 року. Але зараз я боюся, що ці речі можуть не бути завершені до Вільнюса.

Я також хотів би наголосити на ще одному моменті. Тут не йдеться про умови, нав'язані ЄС. Йдеться про взаємну домовленість: адже про ці речі ми спільно домовилися з Україною, і вони не є чимось таким, що раптом надійшло з Брюсселя.

Деякі політичні партії не виключають можливості проведення влітку позачергової сесії. Це питання відповідальності українських законодавців».

ВАЛЬТЕР ТРЕТТОН: ЕНЕРГЕТИЧНА СПІЛЬНОТА СПРИЯЄ СТВОРЕННЮ ЄДИНОГО ЕНЕРГОРИНКУ В ЄВРОПІ

Енергетика є однією з ключових тем стосунків Україна та ЄС. Саме тому вона стала однією з ключових тем [Школи європейських студій](#) – освітнього проекту, заснованого Представництвом Європейського Союзу в Україні.

Під час третьої сесії Школи Вальтер Треттон, Керівник відділу «Енергетика, транспорт і навколишнє середовище» Представництва ЄС в Україні, розповів про енергетичну політику ЄС, членство України в Європейській енергетичній спільноті та кроки Києва у напрямі наближення державних законів у енергетичній

сфері до норм і стандартів ЄС. Нижче ми наводимо резюме головних тез Треттона, з якими він виступив перед учасниками Школи.

Вальтер Треттон, Керівник відділу «Енергетика, транспорт і навколишнє середовище» Представництва ЄС в Україні

Щодо особливостей енергетичних перемовин ЄС. Енергетична політика ЄС має багато цілей, включаючи створення інтегрованого європейського енергетичного ринку, сприяння енергоефективності та зниження ризиків завдяки диверсифікації енергопостачань. Для створення справжнього європейського енергетичного ринку ЄС має до 2020 року інвестувати у свої інфраструктуру близько 1 трильйона євро. За словами Президента Європейської Ради Германа Ван Ромпея, Євросоюз прагне розвитку стабільних, гармонійних і доступних енергетичних ресурсів. Це означає, що Брюссель ставить собі за мету сприяти розвитку енергоефективності, що є одночасно одним із головних питань, які ЄС підіймає у зовнішніх енергетичних перемовинах, зокрема з Україною.

Залежність ЄС від кількох великих енергопостачальників змусила Євросоюз серйозно поставитися до питання диверсифікації постачань. У цьому контексті, Євросоюз прагне звільнити всі країни-члени від залежності до єдиного постачальника. Ця мета спонукає ЄС частково замінювати використання традиційних енергоресурсів відновлюваними джерелами енергії та нетрадиційним паливом, зокрема сланцевим газом.

Щодо законодавства ЄС у сфері енергетики. Досягнення таких цілей вимагає від Євросоюзу проведення гармонізації енергетичного законодавства серед його країн-членів. Окрім того, виникає необхідність у запровадженні певних правових норм, покликаних стимулювати конкуренцію на європейському енергетичному ринку.

Зокрема, у 2003 році ЄС презентував свій Другий енергетичний пакет, що складається з директив та регламентів, які зачіпають питання газу та електрики. Він вводить так званий принцип «розмежування» (unbundling), згідно з яким газотранспортні системи не можуть контролюватися постачальником або виробником енергоносіїв. Це важливо з огляду на забезпечення недискримінаційного доступу до енергоресурсів для усіх агентів ринку та усунення захисту «внутрішніх ринків» держав-членів ЄС від конкуренції, що його встановлюють вертикально інтегровані компанії.

У 2009 році Брюссель просунувся ще далі у лібералізації свого енергетичного ринку: він ухвалив Третій енергетичний пакет, що стимулює постачальників газу та електроенергії відмовитися від володіння газо- чи електротранспортною мережею, та встановлює суворіші правила для тих, хто не готовий відмовитися від такого володіння.

Більше інформації: <http://euukrainecoop.net/2013/08/02/tretton/>

БЕРДЖ: ЗОНА ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ З ЄС ВЕСТИМЕ ДО МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ

Глибока і всеохопна зона вільної торгівлі, що є частиною парафорованої Угоди про асоціацію, усуне не лише тарифи на більшість товарів, але й сприятиме модернізації української економіки.

На цьому наголосив **Ніколас Бердж**, Керівник торгівельно-економічного відділу Представництва ЄС в Україні, виступаючи перед учасниками **Школи європейських студій** – освітнього проекту, заснованого дипмісією ЄС в Україні. Нижче ви можете ознайомитися з резюме головних тез Берджа під час його виступу.

Щодо макроекономічної ситуації в Україні. Торік в Україні було зафіксовано суттєве уповільнення економічного зростання: ВВП країни зріс лише на 0,2%. Для порівняння, у 2010 році ріст ВВП України склав 4,2%, у 2011 році – 5,2%. Прогнози на поточний рік є стриманішими: різні міжнародні інституції (МВФ, ЄБРР, Світовий Банк) прогнозують або дуже повільне зростання (0-2%), або спад економіки.

Економічний розвиток України здебільшого залежить від експорту. Експорт сталі – одного з найбільш експортованих товарів України – й досі не може вийти на показники, що передували кризі 2008-2009 років. Наразі Україні імпортує більше, ніж експортує, що призводить до збільшення розриву між імпортом та експортом. У 2012 році дефіцит платіжного балансу країни досяг 14,5 млрд. дол. США (8,3% від ВВП; у 2011 році він складав 5,5% від ВВП).

Натомість створення глибокої та всеохопної зони вільної торгівлі з ЄС активізуватиме зростання і торгівлю, а також допоможе у залученні міжнародних інвестицій та трансформації економіки України.

Щодо прямих закордонних інвестицій. ЄС здійснює 80% усіх прямих закордонних інвестицій в Україну. Утім, у 2012 році обсяг інвестицій з ЄС знизився: Євросоюз інвестував в Україну **4,3 мільярди євро**, порівняно з **5,2 мільярдами** у 2011 році. Однією з причин цього падіння є незадовільний бізнесовий клімат в країні, який, як видається, і далі погіршується.

Щодо торгівельних відносин між ЄС та Україною. Частка Євросоюзу у зовнішньому товарообігу України становить 33%. Водночас частка України у товарообігу з ЄС не перевищує 2%. Утім, обидва показники мають чималий потенціал для зростання в майбутньому.

Щодо глибокої та всеохопної зони вільної торгівлі (ГВЗВТ). ГВЗВТ є найбільш амбітною угодою, щодо якої ЄС коли-небудь вів перемовини з країною з-поза своїх меж. Угода передбачає не лише обопільне відкриття ринків за допомогою усунення або зменшення імпорتنих тарифів або квот, але й усуватиме нетарифні бар'єри, гармонізуючи закони, стандарти і процедури у всіх секторах економіки. Тому вона сприятиме стимулюванню зростання, збільшенню торгівлі, привабленню інвестицій та трансформуванню української економіки.

Цю Угоду називають «глибокою», тому що вона передбачає гармонізацію з майже всім законодавством ЄС, зокрема тим, що стосується внутрішнього ринку Євросоюзу. Вона є «всеохопною» через те, що охоплює різні сектори і сфери економіки.

Створення такої зони вільної торгівлі передбачатиме усунення 95% усіх імпорتنих тарифних ліній. Решту буде зменшено. На відміну від нинішньої ситуації, за якої тарифи можуть використовуватися для перешкоджання конкуренції та інноваціям, створення ГВЗВТ призведе до більших інвестицій, приходу нових технологій, підвищення заробітної платні, зростання та кращих умов працевлаштування. Все також може зробити Україну більш конкурентоздатною на світових ринках.

Більше інформації: <http://euukrainecoop.net/2013/08/02/burge/>

ЄС СПРИЯЄ РЕАЛІЗАЦІЇ ТРАНСПОРТНОЇ СТРАТЕГІЇ УКРАЇНИ

ЄС виділив 65 млн. євро грантових коштів та майже 500 млн. євро кредитів для поліпшення українського транспортного сектору.

18 липня проект «Підтримка впровадження Транспортної стратегії України», що фінансується ЄС, підбив підсумки своєї інформаційної кампанії. Вона була спрямована на популяризацію Транспортної стратегії та ключових елементів співпраці між Україною та ЄС у транспортному секторі. В рамках інформаційної кампанії проект експонував тематичну виставку по всій Україні, провів низку публічних лекцій з Транспортної стратегії та організував конкурс студентських есе під назвою «Моє бачення майбутнього української транспортної галузі».

«ЄС дуже зацікавлений в підтримці реформ та модернізації українського транспортного сектору, зокрема автомобільного, залізничного, морського, повітряного та внутрішнього водного транспорту», – говорить **Ендрю Расбаш**, Керівник Управління програм допомоги Представництва ЄС в Україні. Для втілення цієї мети Європейський Союз виділив українському уряду грант у розмірі **65 млн. євро**, аби підтримати імплементацію транспортних правил ЄС. Крім цього, фінансові інституції Союзу надають свою підтримку модернізації української транспортної галузі. «Європейський інвестиційний банк (ЄІБ) надав позики на майже **500 мільйонів євро**, з яких **41 млн. євро** виділено на реформування управління повітряним рухом в Україні і **450**

Ендрю Расбаш, Керівник Управління програм допомоги Представництва ЄС в Україні, та Юлія Стаценко, переможця студентського конкурсу есе

млн. євро – на поліпшення доріг», – додав Расбаш.

Геннадій Деркач, Перший заступник начальника Головного управління розвитку і технічної політики Державної адміністрації залізничного транспорту України, окреслив ключові напрямки, на які спрямовані європейські гроші. Зокрема, Україна сподівається спільно з ЄІБ та ЄБРД модернізувати Бескидський залізничний одноколіїний тунель, що знаходиться в українській частині Карпат та є частиною Пан'європейського транспортного коридору №5. Деркач також підкреслив, що Транспортна стратегія України спрямована на модернізацію інфраструктури та підвищення безпеки пасажирів.

Більше інформації: <http://euukrainecoop.net/2013/08/02/transport/>

ЄС ДОПОМАГАЄ ГРОМАДСЬКОСТІ ВПЛИВАТИ НА ЕКОЛОГІЧНУ ПОЛІТИКУ

Наслідуючи власну практику залучення громадськості, Європейський Союз виділив фінансування на нову ініціативу, що покликана посилити вплив українських екологічних неурядових організацій (НУО) на національну природоохоронну політику.

12-13 липня в Ірпені, поблизу Києва, пройшов форум екологічних неурядових організацій. Під час події громадські активісти та експерти прагнули зміцнити свою координацію у впливі на державну природоохоронну політику. Форум пройшов в рамках проекту «Розбудова екологічної демократії в Україні», що фінансується ЄС та прагне посилити роль українського громадського сектору в здійсненні екологічної політики.

«Демократичний процес ухвалення рішень надає можливість всім зацікавленим сторонам представити свої інтереси», – говорить **Коломб де Мерсе**, координатор сектору «Громадянське суспільство та ЗМІ» Представництва ЄС в Україні. Вона додає, що бачення ЄС ролі громадянського сектора представлено у спеціальному Посланні Європейської Комісії, присвяченому неурядовим організаціям. Цей документ, окрім іншого, стосується співпраці ЄС із громадянським суспільством країн-партнерів. За словами де Мерсе, у 2014 році ЄС виділить **2 млн. євро** на підтримку проектів українських неурядових організацій у різних сферах.

Паралельно із підтримкою громадянського суспільства, ЄС продовжує надавати пряму допомогу українському уряду. Зокрема, він виділяє бюджетну підтримку для поліпшення державного управління. Одним із пріоритетних секторів для ЄС є екологія. За словами **Ганни Голубовської-Онісімової***, ключового експерту Проекту технічної допомоги ЄС, Європейський Союз готовий надати **35 млн. євро** в рамках спеціальної програми секторальної бюджетної підтримки (СБП), що спрямована на гармонізацію українського екологічного законодавства з відповідними нормами ЄС. Прийнявши Національну стратегію екологічної політики України, а також Національний план

дій з її імплементації, Україна досягла *«значного прогресу в приведенні свого екологічного законодавства у відповідність до норм ЄС»*, – наголосила вона. Утім, експерт також зазначила, що уряд зможе отримати вказані кошти лише після реформування системи управління державними фінансами, відповідно до узгоджених раніше зобов'язань України.

Більше інформації: <http://euukrainecoop.net/2013/08/02/environment-2/>

УКРАЇНЦІ ДІСТАЮТЬ ПРАВОВУ ДОПОМОГУ ЗАВДЯКИ ПІДТРИМЦІ ЄС

Нова громадська приймальня, що діє завдяки допомозі ЄС, надає безкоштовну правову підтримку українським громадянам.

Європейський Союз надає особливої уваги проблемам здійснення судочинства в Україні і вважає їх чи не однією з найбільших перешкод на поступі країни до об'єднаної Європи.

Водночас, крім зустрічей та консультацій на найвищому рівні, Європейський Союз надає ресурсну підтримку проектам, які спрямовані на посилення юридичного захисту для різноманітних верств населення. Сьогодні ми познайомимо Вас з діяльністю масштабного проекту «Правова підтримка та просвіта для вразливих верств населення через мережу стаціонарних та мобільних

громадських приймалень», який реалізується Всеукраїнською громадською організацією «Комітет виборців України» і діє з 1 серпня 2012 року. Напередодні річниці діяльності проекту ми спробували дізнатися про перебіг роботи стаціонарної громадської приймальні, яка здійснює свою роботу в Донецькій області.

Проект було створено задля сприяння захисту фізичних осіб насамперед у відносинах з державними адміністративними органами, а також підтримці нової галузі адміністративного судочинства. У межах проекту діє два компоненти – постійні консультації для громадян, а також особливі консультації, присвячені питанням дотримання прав виборців під час виборчої кампанії до Верховної Ради України в 2012 році та виборів Президента України в 2015 році.

За словами **Віталія Щебельського**, координатора проекту в Донецькій області, протягом майже року діяльності стаціонарної безкоштовної юридичної приймальні до них звернулося більше **700 громадян**. Кількість звернень була набагато більшою, оскільки користувачі послуг приймальні неодноразово зверталися по допомогу з різноманітних питань права.

Найбільша кількість звернень стосувалася оскарження рішень, дій та бездіяльності державних органів та посадових осіб, зокрема щодо накладання адміністративних стягнень. Також, доволі популярними серед користувачів приймальні є консультації з питань оформлення права власності, використання майна, а також аспекти сімейних та трудових відносин.

Додаткові звернення громадян стосуються змін в оподаткуванні нерухомості, нововведень в діяльності громадських об'єднань, які пов'язані з поточними змінами українського законодавства.

Крім того, особливу ефективність спеціалісти проекту проявили під час парламентської кампанії 2012 року. Тоді громадська приймальня функціонувала як в стаціонарному так і виїзному порядку. Цілий ряд громадян отримав можливість захистити своє право на голосування у випадках відсутності запрошень або ненаявності в списку виборців, організації голосування на дому для виборців, які не мали можливості потрапити до виборчих дільниць за станом здоров'я. Окремі консультації отримали інші учасники виборчого процесу – представники ЗМІ та члени виборчих комісій різних рівнів. Вони не тільки могли отримати фахову юридичну консультацію, а й повідомити про порушення виборчого законодавства, які після належної перевірки фіксувалися на інтерактивній карті офіційного сайту проекту.

Віталій Щебельський оптимістично коментує роботу стаціонарної безкоштовної юридичної приймальні, говорячи про щомісячне збільшення динаміки звернень громадян до спеціалістів проекту в Донецькій області. «Судячи з того, що кількість звернень збільшується і громадяни звертаються до нас вдруге і втретє, а також розповідають про приймальню своїм друзям та знайомим, ми можемо говорити про те, що робота є ефективною. Наші реальні успіхи – це коли ми допомагаємо громадянам відстояти свої права, не має значення порушує їх посадовець, роботодавець чи інший громадянин», – говорить він.

Нові можливості для адміністративного права в сфері вирішення суперечок громадян з державними органами за процедурою адміністративного судочинства – це реальні механізми збалансування інтересів громадянина і держави, які мають базуватися на принципі рівності всіх учасників перед законом. Розвиток громадянського суспільства і правової держави вже давно є не метою, а гострою потребою для всього українського суспільства.

Європейський Союз прагне бачити поступ України в цій сфері, аби українська демократія була реальною, а не декларативною. Місцеві ініціативи в регіонах можуть зробити ще один крок у цьому напрямі.

Офіційний сайт проекту: www.administr-law.org.ua

Станіслав Федорчук, Донецьк

Корисні посилання:

Дізнайтесь більше про відносини України-ЄС

<http://euukrainecoop.net/link/>

Календар:

Анонси найближчих подій та короткий огляд новин останнього місяця Ви знайдете тут

<http://euukrainecoop.net/calenda/>